

FØR

La elevene sitte sammen i grupper eller i par.

- Studer forsiden på boka. Hva ser dere? Hvilken stemning uttrykker den? Hvilke assosiasjoner får dere? Hva tror dere boka handler om, basert på forsiden?

- Hva er en heilo? Hvorfor tror dere boka heter Heiloen?

- En på gruppa kan lese ingressen høyt for de andre. Se på et kart over Norge: hvor ligger Trøndelag? Når nådde den tyske okkupasjonsmakta Trondheim i 1940? Hva skjedde i Trondheim i 1942-1943? Hva er en unntakstilstand?

Forslag til kilder:

[Om unntakstilstanden i Midt-Norge 1942](#)

[Om bombingene av Nyhavna](#)

- Bruk kart over Trøndelag på nettet og finn Falstad. Søk på Falstad fangeleir og Falstadsbogen i karttjenesten. Skumles overskrifter og kikk på bildene som kommer opp.

- Les litt om hva som skjedde i [Falstad fangeleir](#) under krigsårene. (Flere oppgaver om Falstad fangeleir i etterlesingsoppgavene).
- Boka er skrevet av Marte Mittet. Finn ut mer om forfatteren.

UNDER

Før du leser, skim gjennom de seks første etterlesingsoppgavene. Les utdraget individuelt, eller les det høyt for hverandre.

ETTER

Gruppe/klassemøte:

- Hva likte/likte dere ikke i utdraget? Husk å begrunne meningene deres.
- Hva synes dere om stemningen i utdraget?
- Hva forstår dere med setningen «Å, herregud, det fins et helvete»
- Hvilke mennesker møter Nora på veien som hjelper henne, og hvordan hjelper de henne? Tror dere de risikerte noe ved å hjelpe henne?
- Hva tenker dere om det Nora gjør for å redde Mirko?
- Hva synes dere om hvordan utdraget slutter?

Par-oppgaver

- Hva slags skiutstyr og skiklær hadde man på 1940-tallet? Finn bilder på nettet og beskriv hva dere ser i fotografiene. Hvordan er dette annerledes enn dagens utstyr og klær?
- Under siste halvdel av okkupasjonstiden i Norge gjennomførte hjemmefronten flere sabotasjeaksjoner, og også en del likvideringer.
- Finn ut betydningen av de understrekede ordene.
- Hvorfor tror du at hjemmefronten gjorde dette?
- Finn navn på to til tre kjente norske motstandsfolk. Skriv ned tre faktasetninger om hver av dem.

Diskusjonsoppgave:

Hjemmefrontens vellykkede aksjoner var i flere tilfeller viktige for de alliertes krigsinnsats og bidro til å ødelegge for nazistene. Men i stadig økende grad utløste aksjonene hevn, eller represalier som man ofte kaller det i denne sammenheng, som førte til at mange sivile nordmenn mistet livet. Hva tenker dere om dette? Er tap av sivile liv noe man bare må regne med i en krigssituasjon, eller er det umoralsk?

Individuelle oppgaver:

- Hva var Falstad fangeleir? Når ble den opprettet og hva var hensikten? Hvem satt i fangenskap der?
- Hvorfor var det østeuropeiske fanger i Norge under 2. verdenskrig, og hvor mange var det totalt?
- Hva er en straffange?
- Hvordan var forholdene på Falstad?
- Hva var SS og hva var Sipo?
- Hva betyr det at Falstad var en gjennomgangsstasjon for Grini eller Tyskland?
- Hva skjedde på Falstadsbogen?
- Hva er Falstadsenteret i dag?

Forslag til kilder:

[Falstadsenteret](#)

[Falstad fangeleir SNL](#)

[Falstad fangeleir Wikipedia](#)

- Hva var Rinnanbanden, og hvordan preget de Trondheim og området rundt i krigsårene? Bruk blant annet kildene under og skriv ned minst seks faktasetninger.

Forslag til kilder:

[Rinnanbanden Wikipedia](#)

[Henry Rinnan SNL](#)

Begge disse oppgavene kan med fordel utvides og jobbes med tverrfaglig med samfunnsfag/historie. Elevene kan i grupper lage veggavis, en fremføring eller en podkastepisode.

Paroppgave:

- Hva er forskjellene på fangeleir, konsentrasjonsleir og interneringsleir? Finn eksempler på en eksisterende interneringsleir, og finn ut hva hensikten er med disse, og hva slags type fanger som sitter der.

Skriveoppgaver:

- Skriv videre på historien til Alexander og Mirko. Hva skjer med dem videre? Kommer de seg i trygghet?

- Skriv en tekst om Sovjetiske -og Østeuropeiske krigsfanger i Norge under andre verdenskrig. Hvorfor var de i Norge? Hvor mange var de? Hva skjedde med mange av disse og hvorfor har Norge mottatt kritikk i forbindelse med dette i nyere tid? Velg sjanger selv.

Forslag til kilder:

[Sovjetiske krigsfanger i Norge HL senteret](#)

[100 000 Sovjetiske fanger i Norge Norgeshistorie.no](#)

Skriftlig langsvarsoppgave:

- Flere nordmenn sympatiserte med nazistene under krigen, og mange bidro aktivt på okkupasjonsmaktens side, som for eksempel Henry Rinnan. Hvorfor gjorde noen dette tror du?

Formingsoppgaver:

- På forsiden til "Heiloen" ser vi silhuetten av to personer som kysser og omfavner hverandre. En silhuett er en framstilling av en figur som kan minne om et skyggebilder, der kun omrisset utgjør fremstillingen. Lag silhuetter av dere selv ved å klippe ut profilen eller helfiguren deres fra et fotografi, legg disse på forskjellige typer papir (farget, mønster, avis-papir, osv.) og bruk dem som mal til å tegne og klippe rundt. Lim de nye silhuettenes på en fin bakgrunn. Eksperimenter gjerne med farger på bakgrunn og på selve silhuetten.

- Tegn en ny forside til "Heiloen".

- "Heiloen" vant Uprisen-årets ungdomsbok 2023. Les hele boka og sjekk om du er enig. På [denboka.no](#), kan du lese anmeldelsene og begrunnelsen for at den vant prisen.